

SLOVENSKI GOSPODAR

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Članek, ki vsebuje le večje s pošiljano vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 6 K, pol leta 3 K in za četrta leta 1-50 K. Naročnina za Nemčijo 8 K, za druge države naročnina 10 K. Če se naroči za leto, plača na leto samo 5 K. — Naročnina se pošilja na: Upravništvo „Slovenskega Gospodarja“ v Mariboru. — List se dopolnjuje do odgovora. — Če se naroči za več let, plača se za vsako leto posebno. — Posamezni listi stanejo 12 vin. — Uredništvo: Koroska cesta št. 5. — Rokopis se ne vrača. — Upravništvo: Koroska cesta št. 5, Maribor. — Inzerate in inserate in reklamacije. — Inzerate na plačilo od enostopne plačevanja za enkrat 24 vin., ali kar je isto, 1 kvadratni centimeter prostora stane 16 vin. Za večkratne oglaševanje popusti. V oddelku „Mala znamenja“ vsake beseda 5 vin. Parke in zabave vsake petkrat 24 vin., izjave in Poštino 36 vin. — Inzerate se sprejemajo do torka opoldne. — Nezaprte reklamacije se pošiljajo preko.

Položaj.

Vsi jugoslovanski državni poslanci so se združili v en klub ter ga imenovali Jugoslovanski klub. Ko so Nemci začeli zahtevati, da se mora na severu odcepiti od Avstrije Galicija in na jugu Dalmacija, je bilo potrebno, da tudi jugoslovanski poslanci povedo svoje mnenje, kaj mislijo o kupčijah nemških strank s tako važnimi krovovinami, kakor sta Dalmacija in Galicija. Jugoslovanski poslanci so se postavili na stališče, da obsajajo vsako odcepitev in vsako ločitev, da hočejo za vsako ceno ostati v mejah naše preslavne habsburške monarhije in da namesto ločitve hočejo združitve vseh v naši monarhiji živečih Slovencev, Hrvatov in Srbov pod žezlom habsburško-lotarinske vladarske hiše. To in nič drugega je izjavil tudi njih načelnik dr. Korošec v prvi seji državnega zbora.

One nemške stranke, ki že od nekdaj želijo oslabilo Avstrijo in jo spraviti v odvisnost od Nemčije in ki so vsled tega zahtevale, da se morata odcepiti Galicija in Dalmacija, so zaradi stališča jugoslovanskih poslancev postale strašno vznemirjene. Izmišljajo si največje budalosti. Kajpada po stari nepošteni navadi so začele celo sumničati in ovajati, češ, da hočemo razbiti Avstrijo, da skilimo v Srbijo, čeravno je ni več, in kar je takih čenč še več. Toda res je le to: Mi smo in hočemo ostati v Avstriji, toda združeni, a nočemo biti drugim narodom za hlapca, nočemo pa tudi, da bi naša država Avstrija bila drugim samo privesek. Neodvisno, močno habsburško monarhijo hočemo, in mi združeni Slovenci, Hrvati in Srbi bomo njeni najboljši in najzvestejši stražarji na Balkanu in ob Adriji.

Lahko na ves glas povemo, da naši poslanci glede združenja v habsburški monarhiji živečih Slovencev, Hrvatov in Srbov zastopajo isto mnenje, ka-

kor ga zastopa tudi sedanja vlada. Cesarju je vlada odsvetovala priseči na ustavo ravno za raditega, da lahko ob mirovnem sklepu s cesarsko voljo združi pod svojim žezlom v monarhiji živeče Jugoslovane, jih osvobodi nadvlade tujih narodov ter jih upostavi na jugu Avstrije za branitelje državne in vladarske misli. Da je temu res tako, je pač najboljšo spoznati iz izjav, ki so jih oddali avstrijski socialdemokratje na mirovnih sestankih v Stokholmu. Tudi oni zahtevajo združenje vseh v avstro-ogrski državi živečih Jugoslovancev. Znano pa je, da naši socialdemokrati v Stokholmu govorijo sicer na svojo lastno odgovornost, vendar pa so imeli, predno so odšli v Stokholm, z našimi državniki obsežne pogovore glede avstrijskih vojnih ciljev.

Nemške stranke si morajo biti v svesti, da so oni časi minili, ko se je v Avstriji glede notranje preuredbe poslušal le njihov glas. Kri naših jugoslovanskih junakov, in te krvi ni malo, nam je izvojevala v vrstah avstrijskih narodov odlično stališče. Ako hočejo nemške stranke res močno, na vse strani politično in gospodarsko neodvisno Avstrijo, potem morajo kmalu opustiti skiljenje čez meje in z nami vred začeti delati za enakopravnost in enakovrednost vseh v Avstriji živečih narodov. Predpisovati pa si tudi od Nemcev več ne damo, kako si našo domovino Avstrijo najudobnejše uredimo za svoje srečno in stalno stanovanje.

Državni zbor.

Dunaj, 3. junija.

Začetkoma vojske se je veliko sumničilo in ovajalo zaradi veleizdajškega mišljenja avstrijskih Slovanov. Mogoče, da je tu ali tam bil res kdo naziranja, ki je brezuvetno obsodbe vredno, a na Stajerskem in Koroskem smo se prepričali, da si je le narodno in versko sovraštvo naslikalo veleizdajške

strahove na steno. Toda recimo, da bi bili res vsi krivi, ki so bili osumničeni, da bi se res tako daleč spozabili, kakor so hoteli naši narodni sovražniki, še tudi v tem slučaju bi se lahko reklo — in to nam nemški poslanci brez pridržka priznavajo — da smo avstrijski Slovani preizkušnjo svetovne vojske boljše prestali, kakor bi jo avstrijski Nemci v enakem slučaju. Avstrija je morala iti v boj tudi proti slovenskim državam, a vsi njeni slovanski narodi so šli voljno in požrtvovalno z njo vred rama ob rami. Če je par posameznikov drugače ravnalo, je obžalovana vredno.

Prva seja državnega zbora je po stari navadi odložena samo za to, da se uredijo notranje zadeve, volitev predsedništva, zapisnikarjev itd. Ob tej priliki so oddajale stranke vsakokrat svoje visokopolitične izjave. Tako tudi letos. Jugoslovani so se letos izrekli za združenje vseh v monarhiji živečih Slovencev, Hrvatov in Srbov pod habsburškim žezlom. Nič novega niso povedali, vse to je že bilo znano cesarju in narodom, vendar so nemški modrijani in njih listi svetohlinsko obrnili svoje oči proti svojim volilcem, ter jim rekli: Glejte, že zopet prihajajo s svojimi narodnimi zahtevami! Mi pa smo morali skozi tri leta mirno poslušati, kako so hoteli Avstrijo udinjati v politično, gospodarsko in vojaško odvisnost od Nemčije, kako so hoteli ponižati našo habsburško hišo na nizino nemških majhnih držav, kako so nam hoteli oddati Galicijo in Dalmacijo in kako so nam hoteli

LISTEK.

Klofuta.

(Konec.)

Leseno trdi objem od dveh strani je zapozneli nosek tako stisnil, da se je posolzil v debelo dolgih, krvavih curkih.

Nepričakovani krvavi ušcip v orjaško mogočni nos smo videli vsi potniki pri oknih in tudi moj konduktar.

Krvavo žalostni prizor je bil za kričavega mustačarja ne pomilovanja vredna zaloigra, ampak najbolj smešna burka. Na ves glas se je zakrohotal, fleskal oveseljen z rokami in se tolkel po kolenuh. Smeš ga je tako potresaval, da se brizgati ni mogel na piščal. Samo lopatasto desnico je dvigal v znamenje, da se vlak lahko odpelje.

V trenutkih, ko je naš Goljat odpravljal vlak, se je ponudil nam gledalcem nezabni prizor, ki je pa za z roko mahajočega sprevočnika dokaj sramotna zaloigra.

Za konduktarjevim hrptom se je pojavila bliskoma ženska postava visoke rasti, razmršenih las, krvavečega, izvanredno na dolgo raslega nosu in na pol oblečena.

Ta babnica je zamahnila od zadaj z desnico in kot bi trenil, se je oprijela sprevočnikovega lica — mastna klofuta.

Naš junak je zatulil kot smrtno zadet tur, a vsled presenečenja je obtičal kot prabit od tople zaušnice na mestu. Še le krohot potnikov ga je streznil v toliko, da se je pognal za sovražnikom.

Ženska zločinka ga seveda ni čakala. A rešil je ne bi bil pobeg, ampak le edino le odhod vlaka. Istočasno, ko se je obrnil konduktar za predrzo ba-

buo, je vlak zavrisnil in oddrdrali smo.

V onih sekundah od zaušnice do odhoda vlaka ne bi bil rad za nobeno ceno v sprevočnikovi koži. Po nedolžnem oklofutani siromak je bojeval v tem času hud notrajen boj. Stal je kot nekoč Herkul na razpotju v negotovost: ali bi jo ubral za pretepačo, da se opravičeno maščuje, ali bi skočil na vlak, kamor ga je klicala služba?

Moj spremljevalec se je pokazal tokrat blagodušnega junaka, ne po zunanosti, pač pa po sre in duši.

Odločil se je po zgledu starogrškega Herkula za čednost, za vestnost v službi. Pustil je pogon za razjarjenega baba in se odpeljal z nami.

K meni ga ni bilo na celi poti več. Nekam med zadnjimi vozovi je bil izginil. Jaz ga nisem več videl na nobeni postaji. Nikdo ni odslej tako gromeče preklicaval imen postaj, nikdo ni več tako preklicano dolgo in močno pihal v piščalko.

Nemarnosti v službi tokrat z žensko roko okleščenem konduktarju ne bi mogel zameriti in steti v zlo nikdo ne. Vsaka klofuta boli, najbolj pa mora le grizti in ščipati na znotraj zaušnica, dar — ženske roke. Kot v nameček je bil ta sramotni udarec vnebo vpijoče krivičen. Moj goljatski sopotnik se je bauri samo smejal kod vsak izmed nas, nos in kri ji je pa iztisnil terebasti debeloglavec. Kaj se je zgodilo z njim? Nič! Nemeneč se za krvavi prizor, je obsedel na klopi s časnikom v rokah in z vržinko v ustih.

Jaz pa mislim še danes, da se je ta po krivem udarjeni konduktar po podarjeni klofuti skrtil zaradi tega, da je lahko razmotrival nemoteno: o svetovni vojni, o pred nekom krivični zaušnici, o krvavečem nosu in o nekaznovano brezbriznem krofaču.

Po teh prečitanih vrsticah se naj poglubi vsak bralec po sprevočnikovem vzoru in našel bo sličnost med: svetovno vojno, klofuto, krvavim nosom in ra-

vnodušnim krivcem-debeloglavcem, ki je po vseh teh burnih prizorih na postaji v Werndorfu pušil svoja vržinka ter škilil v časopis. Ta zapisani, resnični doživljaj, dragi bralec, ti bo tudi, če ga preuhtas, ključ do zaželjenega miru. Pomni, da svetovno krivične klofute ne bodo nikdar maščevane s pestjo!

Gostija.

(Januš Golec.)

Na dušo, čast in poštenje bi se lahko zaklel z mirno vestjo po podedovanju slovenski navadi, da je poznalo na Remšniku vse Plajtovega Fičeta.

Glavni podporniki časti in ugleda pri nas na kmetih so pač: bogastvo, županstvo in cekmeštija. Mar li mislite, da je bil naš Plajt bogatin? Kaj sel Ptiči imajo svoja gnezda, lisice svoje brloge; Fiče pa ni toliko posedoval na lastno kot tice pod nebom in zverji na zemlji. Remšniškemu županu, ali kakom smo ga nazivali vsi spoštljivo „gospod bürgermajster“, se je odkrival Plajt priklanjaje že na metre oddaljenosti. Kdor pred vaškim „bürgermajstrom“ zrači klobuk, ni sam župan.

Sv. Juriju, farnemu patronu, je Fiče opravljal hvalevredno službo, saj mu je ob nedeljah in praznikih med službo božjo podpiral zvonikov vogel; toda kljub tej mnogoletni podpori pa mu ni zapal g. župnik cerkvenih ključev. Fiče ni bil niti cekmašter.

Poznana priljubljen je bil po vseh remšniških grobenih in grabah, a ni posedal niti denarja niti ni sedel na županskem stolu niti ni nadziral cerkvene blagajne. Če sem bil kedaj v zadregi, da opišem in zaupam bralecem po imetju in zmožnostih glavnega junaka, sem gotovo tokrat. Plajtov Fič ni bil nič po imetju, še manj pa po dostojanstvu. A poznalo in ljubilo ga je vse. Ob palici ljubezni in občega

vsiliti svoj jezik za državni jezik! Očitano, da bi morali že v prvi seji koj rešiti vsa pereča vprašanja, je bedasto. Tudi rokodelce, ko pride na štero, si najprej izprazni svoje kovčege, razpostavi svoje orodje, si izbere prostor in se le potem gre na delo.

Kako se je izvršila volitev predsedstva, je že znano. Dr. Groß je izvoljen. Ker je koroški Dobernik propadel in ni prišel niti v poštev, si ga pa je nemški nacionalverband izvolil za svojega načelnika.

V četrtek, dne 31. junija, so se podali poslanci in gosposka zbornica v dvor, da čujejo cesarjev prestolni govor. Bil je najdaljši prestolni govor, kar jih poznamo v avstrijski ustavni zgodovini. Prizori ob prestolnem govoru so bili jako slikoviti. Točno ob 11. uri je vstopila cesarica z gospo nadvojvodinjo Marijo Jožefo in v spremstvu nadvojvodinj, spoštljivo pozdravljena od navzočih. Kmalu nato je prišel v dvorano Njegovo Veličanstvo, pred njim ministri, z nadvojvodi. Podpredsednik gosposke zbornice knez Fürstenberg je zaklical cesarju trikratni „Živel!“, čemu so se zbrani navdušeno odzvali. Klici so utihnili šele, ko je cesar sedel na prestol, se pokrnil in z daleč slišnim glasom pričel brati prestolni govor. Posebne posebno pomembne točke prestolnega govora je cesar bral s povzdignjenim glasom. Člani državnega zbora so spremljali mnogo točk cesarjevega sporočila z navdušenim, mnogokrat do viharnega navdušenja stopnjevanjem pritrjevanjem. Ko je vladar končal govor, je zadonelo novo, vedno se obnavljajoče pritrjevanje. Ploskanje in klici „Živel!“ kar niso hoteli prenehati. Cesar se je vedno znova s prestola sem zahvaljeval s pokloni za ovacije. Ko se je cesar dvignil, je zaklical predsednik poslanske zbornice dr. Groß cesarju trikratni „Živel!“, ki so ga navzoči tako viharno ponovili, da glasov cesarske pesmi, ki se je zaigrala tako pri vstopu cesarja, kakor tudi zdaj, ni bilo slišati. Ovacije, katerih so se tudi povabljeni gosti viharno udeležili, so napravile na cesarja očitno najgloblji in najveselejši vtisk. V trenutku, ko je cesar zapustil dvorano, je prišla cesarica v spremstvu nadvojvodinj s svojega sedeža. V tem trenutku so pričeli navzoči z viharnim vzklikavanjem, ki je vršelo po dvoranah kot vihar. Kakor pri ovacijah za cesarja, je bilo tudi sedaj slišati klice „Živela!“ v vseh jezikih avstrijske rodne narodov. Vedno znova se je zahvaljevala cesarica za navdušene poklonitve s pokloni. Pri vseh udeležnikih je zapustila ta svečana otvoritev državnega zbora nepozaben vtisk, kar je zopet dokaz, kako globoka in odkrita sta ljubezen in spoštovanje, katero uživa cesarska dvojica pri vseh svojih narodih in njih zastopnikih.

V torek se bo sklepalo o novem pravilnem redu za zbornico — če ne pride kaj drugega vmes. Vse stranke, pred vsem naša jugoslovanska, želijo namreč dati izraza tudi največji želji svojih volilcev, želji po miru. Mogoče je torej, da se pridejo prej na vrsto mirovne izjave.

V sredo, ako ne pride mirovna razprava vmes,

poznanja po celi fari je korecal radi tega, ker je znal odpirati pri govorjenju usta in sukati jezik ne kakor navadno hribovec na jedno stran, ampak kar na tri. Da pa izrazim to Fičovo čednost in prednost po remšniški: Plajt je umel besede postavljati na pravo od vseh strani. Pri vsej ogromni množini na pravo ubranih besed pa je še kramal s celim košem listnjakom — dobre volje, od katere je nesebično podarjal starim in mladim.

Prepričan sem, da se niste niti sedaj do dna uganili ter zapametovali Fičevih čednosti in zmožnosti. Kako pa tudi? Saj vendar vsak po človeško prikrojen kristjan zna govoriti in dobre volje biti. Vse res! A jaz sem kaplanoval na visokem v hribih, koder morate korakoma priznati, da sta hribovec dokaj tuja zgovornost in dobra volja. Meni v dušobrižnost zaupane planinske ovce so bile zadovoljne, da so sunkoma in prav počasi pehale človeške zvoke med svet.

Radi globokih grab in strmih grebenov so si služili moji farani vsakdanji kruh krvavih žuljev in ourkoma potnega obraza. Vsled dela in trpljenja so bili na znotraj in zunaj strogo resnega značaja brez smeha in krohot. Vkljub zavoram jezika in smeha bodi jim v čast pribito: znali so ceniti, spoštovati in ljubiti človeka urnega govora ter bogato založene dobre volje.

Sedaj bote vsi umeli, zakaj da je bil obče prijubljen in spoštovan Plajtov Fič. Govoriti je znal naglo in gladko, povrh pa je še imel za vsakega merico dobre volje, to je bilo vse Fičovo premoženje in dostojanstvo.

Edaj, ko sva se spoznala s Plajtom, je mahal po resno moški poti 40 let. Bil je primerno visoke rasti, moško lepega obraza in res razposajeno blebečave dobre volje. Ob delavnikih si je služil kruh s tem, da je drvaril. Po nedeljah pa je poplajknjeval

se bo začela proračunska razprava. Ministrski predsednik grof Klam jo bo otvoril s velikim političnim govorom. Nemci, zahtevajo, da se mora grof Klam v tem govoru odločno izreči proti zahtevam slovanskih strank, sicer zapustita njih ministra Berenrajter in Urban ministrske sedeže. Ker noben minister ne gre rač z mehkega ministrskega stola, bosta dr. Urban in Berenrajter že sama poskrbela za pomirjenje Nemcev, ki se vedejo kot politični otroci. Nevarnejše kakor nemška jeza je za Klama, ker se nima nobene večine za proračun, kar mu lahko postane v teku 14 dni smrtonosno varno, seveda mislimo, da pomirimo državnega pravdnika, le na politično smrt.

Prestolni govor.

Cesar je dne 31. maja otvoril državni zbor s prestolnim govorom. V njem obeta, da se hoče držati ustave ter spoštovati svoboščine vseh narodov, ki so jim zajamčene v državnih zakonih. Iz tega sklepamo, da z državnim jezikom ne bo nič in da se bo enakopravnost vseh narodov odslej strogo varovala. Prisegel se cesar na ustavo sedaj ne bo, ampak čakal na mir, da potem lažje preuredi Avstrijo. Jugoslovani so prepričani, da se potem izvrši takrat združenje vseh v monarhiji živčih Jugoslovancov. To prepričanje ni brez trdne podlage.

O kmetem stanu se v prestolnem govoru ne govori veliko, kar je znamenje, da sedanji ministrski predsednik bolj misli na industrijo, pri kateri je prej služil, kakor pa na kmetijski stan. Tudi zveza z Nemčijo se ne povdarja.

Prestolni govor je bil jako dolg, za to prinašamo le najvažnejše odlomke:

Spoštovanje svoboščin.

Volja Vsemogočnega je poklicala Mene v usodnem času na krmilo države. Od vsega početka sem si bil svest ogromne resnosti naloge, ki jo je božja previdnost naložila na Moja ramena. Toda jaz čutim voljo in moč v sebi, da v zvestem izpolnjevanju Svojih vladarskih dolžnosti po zgledu Svojega vzvišenega prednika z božjo pomočjo izpolnim svojo vzvišeno službo.

Državni blagor ne pogreša več one uspešne pospešitve, ki mu jo more dati vztrajno sodelovanje vestnega ljudskega zastopa, ki svoje dolžnosti pravilno razume.

Poklical sem Vas, častita gospoda, da vršite svoje ustavno delo ter Vas danes na pragu Vašega delovanja prisrčno pozdravljam.

Popolnoma se zavedajoč ustavnih dolžnosti, ki sem jih prevzel od Svojega prevzvišenega prednika, in iz lastnega najglobljšega prepričanja Vam hočem izjaviti in slovesno zagotoviti, da je Moja neomajna volja, vsikdar izvrševati svoje vladarske pravice v resnično ustavnem duhu, nekršene spoštovati svoboščine, zajamčene v državnih osnovnih zakonih in ne skrčen ohraniti državljanom oni delež na ustvaritvi državne volje, ki ga določa sedaj veljavna ustava.

V zvestem sodelovanju svojega ljudstva in njegovih zastopnikov vidim zanesljivo oporo za uspeh svojega delovanja in jaz mislim, da blagor države, katere slavni obstoj se je ohranil vsled trdnega in skupnega nastopa državljanov v viharjih svetovne

grlo zastoj. Ker se je režal in govoril za celo faro, ga je povabil rad vsak k mizi in mu ponudil poln kozarec; vsaj mu je v zahvalo katero na hitro ubrano povedal ter mu pokazal, kako treba zapotegniti hribovska usta, da potem ljudje pravijo: Človek se smeji.

Remšniški možje so Plajta cenili in ga napačali radi zgovornosti in tolikanj v planinah pogrešnega smeha.

Kaj se le ženski spol, kateremu sta na naglo zaokrožena beseda in od srca zvonko doneč smeh vse na svetu. Zaljubljeni — ne! govorimo po domače, ne po mestno prisiljeno, rade so imele Fičeta dekleta, žene in babure. Pri Adamovih potomcih je Plajt cvetel v časti; Evine hčerke so ga imele vse povprek rade.

Sedaj pa vas vprašam: Ali mar nista uživanje časti pri moških in čišlanje pri ženskah bogastvo tega sveta? Človek, ki ima jesti in piti, za prigrizek in namazek pa še občo ljubav, ali ni tak bogat in sicer prav dobesedno vzeto?

V poletnem času je Fiček drvaril, govoril, pil in rajal. Pa v hribe se priklati zgodaj ostru zima z visokim snegom, ki zaplanka vse poti, samo ljubzenskih ne. Po zimi, v snegu in mrazu, so varali in prekuhivali moji hribovci mehke srčne občutke, sklepali zakonske zveze in obhajali gostije. Zgled in pa vzor vse zabave, vsega veselja je in ostane pri nas na kmetih — gostija!

Gostijo, ta pravcati raj veselja, po katerem se mi cedijo še dandanes sline, poznali in gojili so tudi moji Remšničani. Če se je ženil, je gostoval vsak bajtar kot gruntar, seveda vsak po svoje.

Zima, visoko snežena zima, ognjišče, ob katerem so se pogrevala in topila v ljubezni sicer oledenela planinska srca, je bila najbolj razsežno polje Plajtovega Fičeta. Ne pretiravam, če trdim, da brez

vojne, tudi za čas miru ne more biti varnejše zasedran, kakor v nedotakljivih pravicah zrelega in domoljubnega svobodnega ljudstva.

Prisege ne bo.

Svest si Svoje obveznosti, podati ustavno zaobljubo in trdno se držeti takoj po nastopu vlade natanjenega namena, da to zaobljubo zvesto izpolnim, si moram zaeno držati pred očmi dotočbo državnoteljnega zakona, ki polaga odločbe v velikem trenutku mirovnega sklepa samo v Moje roke.

Jaz sem tudi prepričan, da blagoslovljeno pcvitanje ustavnega življenja po neplodovitosti prejšnjih let in po političnih izjemnih razmerah vojne ne glede na rešitev onega gališkega vprašanja, za katero je že Moj vzvišeni prednik pokazal pot, ni mogoče brez uravnave ustavno- in upravno-pravnih podlag skupnega javnega življenja, tako v državi kakor v posameznih kraljestvih in deželah, zlasti na Češkem. In Jaz zaupam v to, da spoznanje Vaše resne odgovornosti za uravnavo političnih razmer, vera v srečno bodočnost tako krasno ojačene države v tej grozni vojni. Vam, Moji častiti gospodje, podari moč, da ustvarite skupno z Menoj v kratkem predpogoje, da v okvirju enotnosti države in z zanesljivo sigurnostjo njenih opravil damo prostora tudi svobodnemu narodnemu in kulturnemu razvitku enakopravnih narodov.

Iz teh razmotrivanj sem se odločil, pridržati ustavno zaobljubo za, upam, ne daljni čas, ko bodo temelji nove, močne, srečne Avstrije za prihodnje rodove zopet zgrajeni na znotraj in na zunaj. Danes pa že izjavljam, da hočem biti Svojim zvestim narodom vedno pošten, ljubeznen in vesten vladar v smislu ustavne misli, katero smo prevzeli kot dedščino očetov, in v duhu one prave demokracije, ki je ravno med viharji svetovne vojne v činih skupnega ljudstva na fronti in doma čudovito prestala ognjeno preizkušnjo.

O Rusiji.

Veliki sosedni narod na vzhodu, s katerim nas je vezalo nekoč staro prijateljstvo, se najbrže po počasnem premisleku svojih pravih ciljev in nalog z nova približuje mirovnemu naziranju in išče iz temnega pritiska pravo pot, ki rešuje imetja bodočnosti, predno jih je požrla brezmiselna vojna politika. Mi upamo v interesu človeštva, da ta razvoj notranje preobrazitve se prebora tudi na zunaj do moči polne volje in da taka razjasnitev javnega duha seže tudi na druge sovražne dežele. Kakor se skupina naših držav v neomajno težo bojuje za čast in obstoj, je pa in ostane napram vsakemu, ki pošteno opusti misel, ogrožati jo, rada pripravljena, pokopati prepričanje, in kdor potem hoče boljših, bolj človeških stikov, dobi na tej strani gotovo dobrohotnost, preveč spravljivega duha. Za sedaj pa ne opeša naša bojna volja, naš meč ne otopi.

Skrb za državljane.

Obžalujem rastoče žrtve, ki jih nalaga dolgotrajna vojna prebivalstvu. Obžalujem kri Mojih hrabrih vojakov, utrpitve vrlih meščanov, vse nadloge in stiske, ki jih prenašajo radi ljube domovine tako junakom.

Ena najnujnejših nalog je, skrbeti za preostale po padlih in za one, ki so v vojni izgubili svoje

Plajta se ni vklepal v zakonske telege (jarem) nobeđen samec ne vdovec. Pa nikar ne mislite, da bi bil Fičev mešetaril z zakonsko robo, da bi bil nastavljal drugim zakonske mreže v svoj lastni prid in korist. Ne! Obrekel bi ga na grdo in debelo, če bi trdil, da je bil za moje vednosti kovač in mešetar v zakonskih zadevah. Remšničani so zavezovali sami one nerazločljive vozle, ki jim pravimo zakon. Fičeta so vabili na gostije, da je gladko naglo govoril in veseljačil povabljenec.

Da ne bom kvantal po nepotrebnem in na dolgo, povem na kratko: Fiček je bil na vsakem gostovanju camer (drug). Služba planinskega camera pa ni tako jednostavno priprosta, kakor znači nje ime. Ni samo dovolj, da bi popeljal camer nevesto pred oltar, dobro jedel in obilo pil, ne! Camer je v onih krajih kolo, ki mora neprestano vrteče sukati na gostiji govor in zabavo.

Kakor že obilo omenjeno, je držal v oblasti govor in zabavo na Remšniku jedino dobro Fiče, radi tega je tudi camroval gruntarjem in bajtarjem skozi desetletja. V Plajtovega Fiča, v najboljšega camera vse fare, katerega slavo bo trosilo ustno izročilo še v stoletja, je bilo uprih za mojih časov, na njem je viselo in običalo marsikatero oko in srce.

Vsak mi bo zatrjevalno potrenil z očesom, če povem, da sta na svetu najnevarnejše orožje: žensko oko in srce. Prešeren je resnično pel: „Slep je, kdor se s petjem ukvarja.“ Jaz pa pravim: Trikrat in tisočkrat slep je, kdor se ukvarja z ženskim srcem in okom.

Proti pušicam, sulicam in mečem so se oklepali vitezi v železje. Proti kroglam krije in ščiti naše viteštvo mati zemlja; a ni ga tako trdega jekla, ne tako globokega strelskega jarka, katerega ne bi prevrtala ter preluknjala žensko oko in srce.

(Dalje prihodnjik.)